



egyet alakult gr. Andrásy Tivadár (gr. Andrásy Gyula legidősebb fia) főparancsnoksága alatt. — Maramaros szigetén egy időben 3 öngyilkosság történt, a gyilkos fejevér a pisztoly volt. E-Gyarmathon Madách Károly választotta lispánnak. Sisa rabló 20 évre ítéltetett.

### Őszi estékre.

Géressy Kálmán előadása a magyar irodalom és műveltség történetéből a XIX. században.)

Midőn az 1790-91-iki országgyűlésen Révay bejelentette egy Magyar nyelvvelő társaság felállítását iránti jámbor szándékát, rendünk és karunk egy része oda nyilatkozott, hogy a nyelvvelő társulat mellett magyar színház is alapítassék. Színügyünk felkarolását az ősi dicsőség és a nemzeti nyelv iránti érdek felbuzdította. Csejzáról Révay, Péczely, Fehér György és más irónk vállalkozásukkal megkísérelték; sűrűtéseiknek lett is sikere, a mennyiben 1790-ben alakult egy színház, mely felvitte, Pesten és Budán tartott előadásokat. Azonban már 1795-ben pártfogás hiánya miatt feloszlott. S ettől kezdve rendünk elhalgattak a magyar színház pártolásával, ellenben annál erősebben felkarolták az eszmét Erdélyben. Különösen Aranka György író, és az idősb br. Vessényi Miklós áldozatkész közreműködésük mellett alakult meg az színház, mely Kolozsváron tartván előadásait, állandóan fenntartotta magát, míg Budapest 1795-től kezdve, midőn az első társulat feloszlott, 1811-ig vándor színház-színját sem volt.

Sok érdemet szerzett színügyünk fejlesztése körül Kulcsár István, ki mint író, e század elején működött.

Nagy érdeklődéssel ismételtünk oda törekedtek, hogy Budapest egy magyar színház létesüljön. Irodalmi téren küzdött a színház ellen elterjedt azon balvélelem ellen, mely szerint a „magyar nemes nem született komédiának”, s mely balvélekedés még jelenleg is számosak előtt fenntartotta magát nemcsak a színházra nézve, de más tekintetben is, a mennyiben az iparos és kereskedő pályát ma is lealáznak tartják.

Hosszas fáradozások után végre sikerült Kulcsárnak 1808. körül egy színházterületet összehozni, melynek igazgatója Vida László volt. De ezen területen is azon sors érte, mely elől, pártfogás hiánya miatt nem sokára feloszlott.

Néhány év múlva a Kulcsár és több bugzó hazafi közreműködésével sikerült kivívni, hogy a fehérmegyei színházterület Budapest tartson előadásokat. De ez sem lett állandóvá. Volt ugyan színház, de abban német előadások tartattak.

Ekkor kezdett elterjedni azon nézet, hogy a színház oly intézetnek tekintendő, melynek nem a nyelvvelés és esztetikai gyönyörködés a célja, hanem az ősi dicsőség iránti érdek felbuzdítása. Először Dugonics műveiben látjuk az irányt pártolítani, melyek azonban már tárgyunknál fogva sem voltak alkalmasak arra, hogy színügyünk dolgoztassanak, és mint ilyenek előadassanak.

### Külföld.

— Franciaország. Gambetta békes hangon tartott levelet az ott, melylyel a polgári országot egyesíteni és azon rosz hatást, mely Naquet és más „engesztelhetlen”-ek eljárása által előidézett, megszüntetni szándékozik. — Minden jel a kabinetválság közelségére mutat. — Törökország. A nagyvezér veszélyes beteg lett, bélygulásában szenved. Okt. 27-én

érkezett meg Konstantinápolyba Ignatieff tábornok Oroszország nagykövete. — Görögország. Az új kabinet következőképpen lett megalakítva: elnök s belügy (tessek e két tárczát egy zsebbe tessék itt is, mintha fölünk tanulták volna) Kumunderos, külügy: Kostavios, hadügy: Karaiskakis, pénzügy: Sotiropulos, kultus: Miliotis, igazságügy: Papozatiropulos és tengerészet: Averginos.

Németország. A birodalmi tanács elnökül ismét megválasztá Torkenbektet, alelnökül pedig Schenket. Minthogy a ház határozatképtelenné lett, a választás okt. 29-én folytatottni fog.

— Ausztria. Bécs okt. 28. A vámkérdés tárgyalására az alkotmányklub által választott delegáltak ma tarták első ülésüket, melyben teljes megegyezés jött létre a titokban tartandó harározatokra nézve. Az általános képviselői értekezlet tervétől elállottak. A részleteket a jövő ülésen fogják tárgyalni.

### Színészet.

—d-f. Csütörtökön, folyó hó 28-án adott: Bájital, regényes opera 3 felvonásban, Donizettől.

E színdínyben volt alkalom Donizetti-nek már több dalművét hallani, ezek közül a mai volt az, mely legnyilvánvalóbban leginkább lemelegít. Szép, kellemes, fülbemászó zenéje gyönyörködtető volt. A zene és énekek hibátlan, összehangzatos működése dicséretre méltó; a szereplők ma ismét megerősíték azon már hangsúlyozott meggyőződésünket, hogy az opera legértékesebb váz szervezője a társulatnál, bármelyik fajt tekintve is. Gerecsné kedves éneke ma is bájoló volt. Német és Mezei elismerésére méltó játéka, utóbbinak biztos hanghordozása a közönség tetszését vívta ki. Az egész előadás lefolyása ellen mi kifogás sem hozható fel.

Pénteken ismét bohózat került színre: „Agg színész és leánya”, vagy szinpad a szinpadon, bohózat 5 felvonásban, szinpad titkai leplemezta Komlóssy. — A szinpad színei elzetlenül állítanak ebben a nézők szeméi előtt, felelte mulatság, nevetető modorban. A darab belbecse ugyan kevés értékű, egyes jelenetei azonban nagyon sikerültek. A működő szereplőket élénkséggel jellemzi, és ebben Sipsósné első sorban felemelintünk, ki a primadonna szerepében játéka a művészségét vitte, a közönség zajos tapsa kísérte jeleneteit. Kedves alak volt Rott Mari is, s csupán azon kifogásunk van játéka ellen, hogy a nevetéses helyzeteknél, maga is rendszeren jóízűket nevetett; másoknál ki kell emelnünk azon jelenetét, midőn a szinmű költő előtt az ájúlási jelenet produkálja, ez nagyon sikerült volt. Timár (agg színész), Takács (szinmű költő), Kiss (színigazgató), Szilgiet (rendező) mindnyájan jó kedvvel működtek, s a közönségnek zajos tapsaiban részesültek.

### UJDONSÁGOK.

\* Előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy egy a régiebb, mint a jelen érvényű előfizetéseiket minél előbb bejelenítsék nekünk.

\* Lapunk legközelebbi száma, a hétfői „minden szent” ünnepe miatt, kedden, azaz f. hó 2-án fog megjelenni.

\* A szegedi íz. közönség szépen emlékszik meg elhunyt főbírájuk Löw Lipót hátramaradt családjáról. Ugyanis az özvegynek, a halott rabbi egy évi fizetését kiadtni rendelté s elhatározta, miszerint az özvegyt évi 1800 ft. nyugdíjban részesítend, s a mellett a kiskorú árvákról is gondoskodni fog.

\* A halottak napjának estéje folyó évi

november 1-én hétfőn bekövetkező, az előbbi időben ily alkalmakkor tapasztalt rendellenességek és más visszasságok lehet megállítás tekintetéből, de meg felmerült panaszok folytán is, melyek szerint az érdekeltek a nép által rakoncátlanokdani szerető osztálya által elhunyt szerettei irányában kegyeletes tartozásuk lerövidése közben háborgattani szoktak, — a rendőrség olyképp intézkedett, hogy az említett nap estéjén, 6 óra előtt a római kath. temetőbe mások be ne juthassanak, mint egyedül — nem a látványosság kedvéért, — hanem ottan reájuk váró foglalkozásaik elvégezhető csejzáról oda bemehtni illetékesek, valamint hogy éjjeli 9 óra elmultával a temetőből mindenki kivétel nélkül eltávolíttassék, mivel ezenl ottan teendője és helye senkinek különben sem is lehet.

\* Debreczenen át Nagyváradról Miskolczig vezető gőzmozdony vasútvonalra kapott elemünkait engedélyt egy évi idő tartamig Schmitt de Vilde Henrik.

\* Színházi műsor. Jövő hóban az első heti műsor a következőképpen megállapítva: Nov. 1-én Molnár és gyermeke, szinmű. 2-án: Traviata, opera. 3-án: Bounpuillon. 4-én: Párbaj, dráma. 5-én: Papagály, operette. 6-án: Granadai éjjszállás, opeera. 7-én: Budavár bevétele, szinmű. 8-án: Közönyt közönyvel, vigjáték.

\* A kegyelet és emlékezet jéről tanuskodik azon levél, melyet Soldosné, a mi kedves Blahánénk, Borándhoz, szintársulatunk egyik tagjához intézett, melyben felkéri őt, hogy szeretett, megboldogult férje sírját „halottak napján” a szokásos kivilágítás- és koszorúkkal ellássa. Szomorú kötelesség, de nemes cselekedet.

\* Beküldetett. Szerény kérdés a „Polgári kör” könyvtárnakhoz. On egy idő óta azon szokást kezdte meg, hogy a Kör tagjai egy bizonyos részének könyvet olvasni nem ad. Miután pedig az, hogy önmaguk ezen eljárása akár az alapszabályokkal, akár erre vonatkozó választmányi határozattal megegyező, és így jogos volna, sem a Kör helyiségében — kifüggesztés által — közhírre téve, sem pedig ön által senki előtt beigazolva nem volt és nincs: bátor vagyok azon kérdést intézni önökhöz, miszerint van-e joga önmaguk ezen eljárást követni; vagy ha nincs: meddig fog tartani önmaguk ezen önmaga által vett — privilegiuma? Egy t a g.

\* A földmívelési minisztérium rendelete nyomán, a szőlőt termelő lakosságnak tudomására hozatik, hogy Pancsova város területéről a „Phylloxera” szőlőt pusztító rovar kitése miatt akár gyökereket, akár sima szőlővesszőket és egyéb szőlőtermékeket vétele és hozatala a fenálló rendszabályokból körülr szigorú büntetés terhe alatt tiltatott s a szőlőbirtokosoknak szükségesül szőlővesszők beszerzése csakis a tulajdonos határbeli, vagy azon szőlőből javasoltatik s rendeltetik, melyre a kormány részéről hirlapilag phylloxera menteseknek lesznek kijelölve. Debreczen, 1875. október 27-én. Debreczen város kapitányi hivatala.

Balázs Kálmán népszerűtársulata — miután Nagyváradon, Pesten, Bécsben, és Prágában kellő eredménnyel koncertezett — a jelenleg Drezdában tartja hangversenyait. A jelenleg Drezdában tartja hangversenyait. „Dresdner Anzeiger” 25-iki számában következőleg emlékszik meg rólok: Mult vasárnap a Lincke-féle fűrdő termében Balázs Kálmán vezényelte alatt itt először fellépett magyar népzene-társulat képesség által tetemesen fellümlője az utóbbi időben itt gyakran hallott magyar népzene-karokat. A tizenegy tagból álló zenekar, összehangzatos, valamint rendkívül érzézteljes s jól színezett előadása által tud hatást szálalni, úgy, hogy a program minden egyes pontja, de különösen a hazai népdá a legjobbak közülének öröndetnek. A zenekar kitűnő solo-gordonkással, ki hang-

szert előhaladott technikai gyakorlottsággal kezeli s szépen, megható keserrel játszik, és igen ügyes czimbalmossal rendelkezik, mely körülmény kiván változatosságot idéz elő. — Mint Balázs Kálmán egy magánlevélben írja, mindenütt, hol hangversenyt tartottak, nagy elismerésre, de ehez aránylag kevés bankótára találtak. \* A Figyelmezőnek X-ik, vagyis októberi füzeté igen csinos kiállításban megjelent. Szerkesztő Révész Imre. Valamint az eddigi, egy a jelen füzetnek is beltartalmát igen érdekes és értékes közleményeket tartalmazza, melyek nem kis dicséretére válnak az országos tudományosságáról híres szerkesztőnek. \* A gyorsfutó tegnap d. u. 45 perc alatt 12 szer futotta meg a nagytemplomtól az Európa kávéházig való utat, eszerint az általa kitért idő alatt.

\* Azon csejzáró-utcai kávécsarnok, mely városunkban valamilyen kisebb kávéház között minden tekintetben a legdiszesebb, s eddig is a legelőkelőbb közönség által látogatott, — legújában: — „Komló” elnevezést nyert; mint volt alkalmunk látni, a nevezett kávécsarnok kapuja felett egy czimtábla van kitűzve, mely elnevezést a közönséggel tudatja is. E kávécsarnok, tekintve a csinos berendezést, a pontos és gyors kiszolgálást, megérdemli a közönség pártfogását. \* Egy kis tévedés. Egy lengyel származású kis termető uri emberről elterjedt a hír, hogy a szive oly folytonos lángban áll, mint a szakálla, a miért is nem elégszik meg nemes tüze, hites nevének érzelmeivel, de tüze nem szikrái idegen szépségek felé is csapongnak. E hír egy asszony fölébe jut, kinek férje jelleme az asszonyaság, termet, és szakállra vonatkozó rajz, a miért a többit is a fentiből kedves élete párjának tulajdonát, s ez csatlád csejzáró-utca adott okot, sőt a sarokba szorított férj hegyre sem tudván igazolni a hír alaptalanságát, az asszony válóper indítására határozta magát, de szerencsére még az első lépés megtétele előtt kislúg, hogy az egész ügy kis tévedés, mert a gyaruba vett férfi ártatlan — és egy más ártatlannak látszó férfi alaposan gyanusítható.

\* A „szabolcsmegyei” és hajdukerületi közlöny. 46-ik számának Törögató című rovatában „Amerika Kötájban” czég alatt megdicséri — Mandel Albert kőtáji telepét, s végre, mintegy nyomatékkal felhozza, hogy Mandel ur műszaki vezetője: bajor gözmalmi molnárai: „P. Orsz.” stb. Tehát a többi alkalmazott egyén is idegen nemzetiségű. Tisztelet, becslés a gazdálkodónak, azonban annyit hazafiságtól jogosan megvárunk, hogy mintaszerű telepén magyar embert alkalmazzon. \* Megjelent és hozzánk beküldetett „A sajtótagos roncsoló toroklob (diphtheritis) ellen alkalmazott gyógykezelő módszerek birálata”, írta dr. Balogh Tibamér gyakorló orvos Budapest. Ára 60 kr. E mű a magyar hasonszervi orvosgyelet 1875. évi apr. 10-iki szakgyűlésen szerző által felolvastott, s nagy tetszéssel találkozt, a miért is e művet az orvosok, s az ilyen szakkönyvek iránt érdeklődők figyelmébe ajánljuk. Ezuttal örömmel fejezzük ki a felett, hogy tudósaink igyekeznek a magyar szakirodalmat becses munkáikkal gazdagítani.

### Szerkesztői nyílt posta.

— Nyiregyháza. Ödönnek. Kérlek is, hogy mást is minél többet írj. Jósszának majd válaszosz. — Gyulának. Megvagyok Csak minél több-ször. En irtam alá, a kinek neve „most” nincs. — Budapestre. Hát fuk, mikor halljuk már a hangot? — Csegerbe. A levélre közelebb válaszolunk. Türelemmel legyenek. „Neki” nincs semmi baja. Nyugton lehetnek.

Eredeti énekes népszimű e szinpadon először.

### Debreczeni színház.

II. Bérlet. 10. sz.

Vasárnap, 1875. okt. 31-én.

adatik:

### Leányvásár Debreczenben.

Eredeti népszimű dalokkal 3 szakaszban. Irta: Haray Viktor. Zenéje Káldi Gyulától.

Ideiglenes felelős szerkesztő:

TISZAI DANIEL.

### Nyílttér.\*

A „Debreczeni Ellenőr” 203-ik számában folyó évi okt. hó 14-ik napján a „Homokkert réme” című közleményben felhozott és személyemet illető alaptalan rágalomra vonatkozólag megjegyzem és határozottan kijelentem, hogy az nem egyéb, mint a czikliró kiskorúságának szegénységi bizonyítványa, miért is a czikliró foglalkoztat alaptalan és aljas rágalomnak nyilvánítva, azt hiszem, hogy a „Homokkert réme” elnevezés nem engem, hanem annak csöszét, a gorboma viselőjét és jogtalan visszaéléseiről mindenki által ismert jőlr Kovács Jánost illeti tulajdonképen. És remélem, hogy elkövetett jogtalan visszaéléseiről a büntető igazság keze mielőbb utótlendíri, s tetteinek méltó jutalmát veendő.

A kutsináló.

### Nyilvános köszönet.

Kötelességemnek tartom, a „Mercantile” magyar angol biztosító társaságnak méltányos eljárásáért, melyet a Bertényi-Ujfalu melletti szomajomi pusztán történt tűzkörm felvételénél gyakorolt, valamint a megállapított 5327 forint 29 krajczányi tetemes károkozásig igen gyors és hiány nélküli kifizetéséért — ezennel nyilvánosan köszönetemet kifejezni, és ezen minden tekintetben lelkiismeretes társaságot mindenkinek a legelőkelőbb meggyőződéssel ajánlani. Kelt Szomajom pusztán, Biharmegyében 1875. október hó 26. án.

Gross Ignác.

350 1—

### Uj mészárszék.

Alulírott tisztelettel hívja fel a t. cz. közönség becses figyelmét a nagy csapóutcán Keinráthféle 358. számú háznál f. évi okt. 31-ik napján megnyitandó marhahús bérisi helyiségére, hol is a marhahús fontja 20 kr. ár fizetés mellett a legpontosabban, tisztán és jó ízleléssel fog kiszolgáltani. Balsai Gábor mészáros mester.

351 1—

\*) E rovat alatt közöltétek nem vállal felelősséget a Szerk.

## H I R D E T E S E K.

### Titkos betegségek és borbajok

gyógyítatnak RICORD párizsi egyetemi tanár egyedül biztos gyógymódja szerint,

### FOGAK

és azoknak tövei fájdalom nélkül kihuztatnak.

Dr. Weisz Gyula.

gy. orvos által.

Lakik: Miklósczta M ó z e s Lajos-féle ház 2079. sz. 281 24—30

### Mandel Ignác

előbb P. MAYER FARKAS

### borkereskedése

piacz-utca Nánássy-ház 2137-dik szám alatt, szolgál a legjobb közönséges új- és ó emelléki-bakar asztali borkokkal, budai, sashgyei, egri és vözlai vörös borkokkal, palack-, itozó és akószámra; — továbbá, kitiűnő tokaji borkok, a legjobb bel- és külföldi csemegeborkok, francia és magyar pezsgőkkel a legújantóssabb árért.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltenek. 227 19—

SIRKOSZORUK gyári raktára

# BURGER LIPÓT

divatkereskedésében

Debreczenben, főpiacz 2139. sz. a.

Vidéki megrendelések a legpontosabban teljesítotnek.

### T. KOVÁCS FERENCZ

fűszer és gyarmatárú-üzlete

„A két horgonyhoz”

DEBRECZENBEN,

főpiacz az Andaházy Szilágyi-intézet házában, a városbárával szemben.

Czukor, kávé, rizs, s valódi nizzai olaj, ugy szinte festékek, szárazon és olajban törve, pontosan és jutányos árban kaphatók. 299. 327 5—6

### Eladó tűzifa.

A pályaudvari faraktárunkban a légszuszgyár előtt, jó száraz tűzifa ölnként 10 ft. 50 kr-ával kapható, annak házhoz szállítás 80 kr-ért eszközöltenek. Megrendeléseket megbizottunk Zicherman Herman ur is mindenkor elfogad és pontosan teljesít.

Légszuszgyár igazgatósága.

### A legocsóbb és legjobb zsebórákat

következő még nem hallott ócsón árulom; ugyanis:

Csak 3 ftért vehető egy csinos, jól járó dolgozó óra, igen jó minőségű.

Csak 4.50 kr egy igen diszes dámaóra, a legszebb alfénied ezüst alakban, igen pontos járással.

Csak 6.50 kr ára egy diszes Britania-ezüst cylinder zsebórának, — remek metazésu tokban, igen tökéletes járása biztosítottatik.

Csak 8 ft egy valódi angol 13 latos ezüst cylinder óra, a legfinomabb patent szerű, azért kesekedem.

Csak 9 ft egy igen szép, valódi ezüst-dáma-cylinder óra, igen diszesen alakított, a legfinomabb járásu, pompás kiállítás, minuta szerű pontos járásu biztosítottatik.

Csak 13, 14, 15 ftig kapható egy ezüst óra, 15 rubinra járó, legfinomabb szerűvel, tökéletes járásuért biztosított vállalk.

Csak 13.50 kr egy valódi angol talmi-arány remon tier óra, a Roskopf új javított rendszerű szerű, a fűgőbnél kuc nélkül felhuzható. — E féle órák ugy az olcsóság, mint kitűnő tulajdonságánál fogva világhírűek, helyes és pontos járásuért biztosított vállalk. Minden nálam vásárolt órához egy feltűnő alkalmas talmiary láncot ingyen adok.

Megrendelést: Kann J-től, Bécs, Stadt, Wollzeile 21.

Levélbeli rendelések, előleges pénzküldeményekre, vagy utánvétel mellett pontosan eszközöltenek. 324 3—12

### Igervényeket magyar sorsjegyekre

f. évi november 15-iki sorsolásra; fonyeremény 150.000 ft, elad 2/4 ft és 50 kr bélyegért Lueff M. illatszerezés Budapestben, dorottya-utca 3-dik sz. a. „Minervához.” 342. 1—3

### BAAR J. butorraktára

(BÉCS, I. Bez., Franzensring Nr. 20.)

ajánlja

### kész butor-szerelvényeit

különféle formában s minden faneműkből, ét-, há-lószobák, szalonok, szállodák, urasági lakok, fürdőintézetek berendezésére, igen kedvező feltételek és szilárd munkának évek terjedő jótállása mellett Butor- mintarajzokat tartalmazó ár-jegyzékek, kívánatra bérmentve szolgáltatnak. Őväs. A n. é. helybeli vidéki vásárló közönséget figyelemztem, hogy tartózkodjék olyan butor-szerelvények, állítóltag: elutazás, haláleset, építkezés és t. e. f. fogásos úrjegyökön alapszanak, szilárdusok részéről. — Üzletem és készítményeim szilárduságáról, bizonyítványokkal szolgálhatok. Tisztelettel: 308 4—6

Baar J.